

Medication-related osteonecrosis of the jaws. Current data

I. Melakopoulos¹, F. Bountaniotis², F. Tzerbos³

Medication-related osteonecrosis of the jaws comprises a very popular topic among researchers. In the last few years there has been a “cataclysm” of publications on this subject in terms of pathogenesis, risk factors, diagnosis and treatment. Although recent research has shed some light on its pathogenesis, it still remains unclear. Many possible risk factors such as the way of administration, the doses and the duration of the antiresorptive treatment as well as irritation caused by many factors (dentoalveolar surgery, local inflammation, removable prosthesis etc.) and co-morbidities, are mentioned in the literature. However, not all of them are well-documented. In 2014, the American Association of Oral and Maxillofacial Surgeons updated the position paper on Medication-Related Osteonecrosis of the Jaws in order to include the current data and propose some changes in regards of staging and treatment strategies. Conservative treatment is proposed in that position paper, especially in early stages, but contemporary clinical trials mention high success rates for surgical treatment as well, resolving sign and symptoms of the patient. Prevention remains of paramount importance as osteoporotic or cancer patients who are going to start antiresorptive medication should be treated in advance for any pathologies in the oral cavity, be educated on dental hygiene and be informed of the possible adverse effects of these drugs. The aim of this paper is to summarize the rapidly expanding knowledge on this subject by reviewing comprehensively the contemporary literature.

Key words: osteonecrosis, antiresorptive medication, biphosphonates, denosumab, antiangiogenics

Odontostomatological Progress 2018, 72 (2): 342-354

1. DDS, MS
2. DDS
3. DDS, MD, Dr.Dent

Department of Oral and Maxillofacial Surgery Hospital Hygeia, Athens and Department of Oral and Maxillofacial Surgery, School of Dentistry, National and Kapodistrian University of Athens, 2 Thivon Str., Goudi, 115 27 Athens

Οστεονέκρωση των γνάθων σχετιζόμενη με λήψη φαρμάκων. Νεότερα δεδομένα

Ι. Μελακόπουλος¹, Φ. Μπουντανιώτης², Φ. Τζέρμπος³

Η οστεονέκρωση των γνάθων που σχετίζεται με φάρμακα αποτελεί ένα πολύ δημοφιλές θέμα μεταξύ των ερευνητών. Τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει ένας «κατακλυσμός» δημοσιεύσεων αναφορικά με την παθογένεση, τους παράγοντες κινδύνου, τη διάγνωση και τη θεραπεία της νόσου. Παρ' όλο που οι νεότερες μελέτες έχουν ρίξει φως έως κάποιο βαθμό στην αιτιοπαθογένεια της νόσου, αυτή ακόμα παραμένει ασαφής. Έχουν αναφερθεί στη βιβλιογραφία πολλοί πιθανοί παράγοντες κινδύνου όπως η οδός χορήγησης, οι δόσεις και η διάρκεια της αντιοστεολυτικής θεραπείας, καθώς και η ερεθιστική δράση που μπορεί να προκληθεί από διάφορους παράγοντες (οδοντοφατνιακή χειρουργική, τοπική φλεγμονή, κινητές προσθετικές εργασίες, κ.ά.) και η συννοσηρότητα με άλλα νοσήματα. Ωστόσο, δεν είναι όλοι οι παράγοντες επαρκώς τεκμηριωμένοι. Το 2014 η Αμερικανική Εταιρεία Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής ανανέωσε τις κατευθυντήριες οδηγίες για τη φαρμακευτικά σχετιζόμενη οστεονέκρωση των γνάθων με σκοπό να συμπεριλάβει τα νεότερα δεδομένα και να προτείνει ορισμένες αλλαγές αναφορικά με τη σταδιοποίηση και τις θεραπευτικές προσεγγίσεις. Η συντηρητική αντιμετώπιση προτείνεται ως θεραπεία από πολλούς, ιδιαίτερα στα αρχικά στάδια της νόσου, αν και σύγχρονες κλινικές μελέτες αναφέρουν υψηλά ποσοστά επιτυχίας και για τη χειρουργική θεραπεία, οδηγώντας σε ανακούφιση από τα σημεία και συμπτώματα της νόσου. Η πρόληψη παραμένει πολύ σημαντική, καθώς θα πρέπει να αντιμετωπίζονται προηγουμένως όποιες παθολογίες υπάρχουν στη στοματική κοιλότητα των οστεοπορτικών και καρκινοπαθών ασθενών που πρόκειται να ξεκινήσουν θεραπεία με αντιοστεολυτική αγωγή, οι ασθενείς να εκπαιδεύονται στην εκτέλεση άριστης στοματικής υγιεινής και να ενημερώνονται για τις πιθανές ανεπιθύμητες ενέργειες της αγωγής. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανασκόπηση της σύγχρονης βιβλιογραφίας και η συνοπτική παρουσίαση των νεότερων δεδομένων.

Λέξεις ευρετηρίου: οστεονέκρωση, αντιοστεολυτικά φάρμακα, διφωσφονικά, δενοσουμάμπη, αντιαγγειογενετικά

Οδοντοστοματολογική Πρόοδος 2018, 72 (2): 342-354

1. Στοματικός και Γναθοπροσωπικός Χειρουργός
2. Μεταπτυχιακός Φοιτητής Οδοντοφατνιακής Χειρουργικής
3. Αναπληρωτής Καθηγητής

Νοσοκομείο Υγεία, Αθήνα και Κλινική Στοματικής & Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής, Οδοντιατρική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Θηβών 2, Γουδή, 115 27 Αθήνα